

افزایش نرخ بیکاری در کشور

تب بیکاری

روند فزاینده نرخ بیکاری در سال گذشته گریبان بیش از نیمی از استان‌های کشور را گرفت که این امر به معنای چالش جدی قشر جوان جامعه است.

افزایش نرخ بیکاری در حکم زنگ خطری است که در شدن از مسیر توسعه راه‌شمار می‌دهد. منابع انسانی که پایه اصلی ثروت یک ملت به حساب می‌آیند، مشخص کننده مسیر رشد و توسعه کشورها هستند. در این خصوص تأمل در نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۸۸ ضروری به نظر می‌رسد. آمارهای منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران با اعلام نرخ بیکاری ۱۱/۹ درصد، حتی قبل از این که ۱۴/۶ درصد به صورت کلان در بهار ۸۹ اعلام شود، به خوبی بیانگر تفاوت ۳/۵ درصدی این رقم با نرخ بیکاری ۸/۴ درصدی پیش‌بینی شده در برنامه چهارم توسعه برای این سال است. این رقم که نسبت به سال گذشته ۱/۵ واحد درصد افزایش پیدا کرده، در ۱۳ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. همچنین طبق این آمار ۲۱ استان کشور با افزایش نرخ بیکاری نسبت به سال ۸۷ رویه‌رو شده‌اند که در این رابطه، استان همدان با ۴ واحد درصد افزایش بیکاری نسبت به سال گذشته در رتبه اول قرار دارد. لازم به ذکر است که رتبه این استان در مقایسه با سال ۸۷ با ۳ پله تنزل همراه بوده است. گفتنی است پس از همدان، استان‌های قزوین، آذربایجان شرقی، خراسان رضوی و کرمان در رده‌های دوم تا پنجم قرار دارند.

از سوی دیگر، نرخ بیکاری ۸ استان کشور در سال گذشته از روند کاهشی برخوردار بوده است. در این خصوص می‌توان به استان خراسان جنوبی به عنوان رکورددار کاهش

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۳۲ از بیم رکود تا امید رونق

۳۴ قدقده مرغ در سبد تورم

۳۹ "مشکلات بیشتر خواهند شد"

۴۰ مسکن در قاب

سطح اشتغال و استان‌های لرستان، همدان و چهارمحال و بختیاری با نرخ‌های بیکاری ۱۹، ۱۸ و ۱۶/۴ درصد کمترین سطح اشتغال را دارا هستند. در این میان، استان تهران با افزایش ۰/۹ واحد درصدی بیکاری و با نرخ دقیقاً معادل متوسط نرخ بیکاری کل کشور (۱۱/۹ درصد) در جایگاه چهاردهم قرار دارد.

نکته قابل تأملی که در این گزارش‌ها به چشم می‌خورد، بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ سال است که تقریباً معادل ۲ برابر نرخ بیکاری کشور است. این خیل عظیم نیروی جوان بیکار، معضل بزرگی برای اقتصاد کشورمان به شمار می‌آید. همچنین بیکاری ۱۶/۸ درصدی زنان به عنوان گروهی که حدود ۱۴ درصد از جمعیت شاغل را تشکیل می‌دهند، از بیکاری شدید زنان نسبت به مردان در ایران حکایت می‌کند.

به علاوه، مقایسه آمارهای سال‌های ۸۷ و ۸۸ نشان می‌دهد که بیکاری در بخش‌های صنعت و کشاورزی افزایش و در بخش خدمات کاهش یافته است. این مطلب نشان از آن دارد که بخش تولید کشور نسبت به بخش خدمات با مشکلات بیشتری دست و پنجه نرم می‌کند؛ کما این که گزارش اتاق بازرگانی به ظرفیت کمتر از ۴۰ درصدی فعالیت بسیاری از بنگاه‌های تولیدی در کشور

بیکاری اشاره کرد که از جایگاه پانزدهم به سوم در بین استان‌های دارای کمترین بیکاری صعود کرده است. بعد از آن، استان‌های ایلام، کردستان، هرمزگان، گلستان، خراسان شمالی، زنجان، مرکزی و کهگیلویه و بویراحمد، در افزایش میزان اشتغال و کاهش نرخ بیکاری موفق بوده‌اند. البته استان‌های ایلام و کهگیلویه و بویراحمد، علیرغم کاهش این نرخ، همچنان در بین ۱۰ استانی قرار دارند که بیشترین نرخ بیکاری را به خود اختصاص داده‌اند. به علاوه، گزارش مرکز آمار ایران حاکی از آن است که در سال ۸۸ به ترتیب استان‌های خراسان شمالی، هرمزگان و خراسان جنوبی با نرخ‌های بیکاری ۶/۴، ۶/۹ و ۷ درصد دارای بیشترین میزان

ثروت انسانی به روایت آمار (۱۳۸۸)

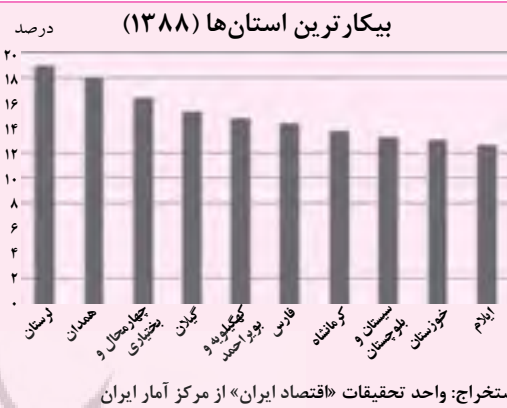
شاخص‌های نیروی کار	کل کشور		مرد		زن		نقاط شهری		نقاط روستایی	
	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات	نرخ	تغییرات
نرخ مشارکت اقتصادی	۳۸/۹	۰/۹	۶۲/۸	۰/۹	۱۴/۵	۰/۹	۳۷/۷	۱/۲	۴۱/۹	۰/۴
نرخ بیکاری	۱۱/۹	۱/۵	۱۰/۸	۱/۷	۱۶/۸	۰/۱	۱۳/۵	۱/۵	۸/۳	۱/۱
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	۲۴/۷	۱/۷	۲۲/۷	۲/۵	۳۲/۴	-۱/۶	۲۹/۴	۲	۱۶/۴	۱/۱
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله	۲۲/۱	۱/۷	۱۹/۷	۲/۳	۳۱	-۱/۸	۲۵/۱	۱/۷	۱۵/۴	۱/۳

یادداشت: تغییرات نسبت به سال ۸۷ محاسبه شده‌اند.
استخراج: واحد تحقیقات «اقتصاد ایران» از مرکز آمار ایران

اشاره دارد.

علل و پیامدها

از مهمترین عوامل تشدید بیکاری در ایران، رشد اقتصادی پایین و ناپایدار کشور، به خصوص در سال‌های اخیر است که به درآمدهای سرشار نفتی و نه سرمایه‌گذاری مولد متکی است. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان برای حل معضل بیکاری در ایران، رشد اقتصادی معادل ۸ درصد لازم است. بر این اساس، حتی برای باقی ماندن در نرخ بیکاری فعلی باید سالانه در حدود ۸۰۰ هزار فرصت شغلی ایجاد کرد. همچنین پیش‌بینی می‌شود تا سال ۱۴۰۰ جمعیت جوان ایران به رقمی متجاوز از ۶۱ میلیون نفر برسد که با این حساب

تا آن زمان نیاز است ۲۹ میلیون فرصت شغلی فراهم شود. کاهش تولید و سرمایه‌گذاری مؤثر در این بخش به عنوان عاملی مهم در تشدید بیکاری ایران مورد بحث قرار می‌گیرد که از جمله دلایل آن می‌توان به سیاست‌های دولت و بانک مرکزی در ایجاد محدودیت برای پرداخت تسهیلات

به تولید کنندگان اشاره کرد. طرح بنگاه‌های زود بازده که قرار بود مشکل بیکاری کشور را حل کند، نمره قابل قبولی نگرفت. تحریم‌های پی در پی شورای امنیت، ناامنی و عدم موفقیت در جذب سرمایه، کاهش تولید نفت و تضعیف صنایع وابسته به نفت و گاز نیز از دیگر دلایل قابل ذکر در تشدید بیکاری کشور در سال‌های اخیر هستند. علاوه بر این موارد، ناسازگاری نظام آموزشی کشور با نیازهای شغلی، چسبندگی دستمزدها و ورود جمعیت بسیار زیاد متولدین دهه ۶۰ به بازار کار سایر علل بیکاری در ایران محسوب می‌شوند.

در چنین شرایطی که آمارها از نرخ ۱۴/۶ درصدی بیکاری برای ۳ ماهه نخست امسال حکایت می‌کنند، لازم است دولت در روند صعودی افزایش بیکاری بیشتر تأمل کرده و با توجه به آثار گسترده این معضل در جامعه از قبیل فقر، بروز ناامنی و بی‌ثباتی سیاسی، افزایش فعالیت‌های زیرزمینی، فرار مغزها و تبعات روحی و روانی آن، به چاره‌اندیشی و ارائه راهکارهای مناسب و منطبق با شرایط جامعه بپردازد. ■

در زیرمجموعه‌های اقتصادی تداوم یافته و چشم‌انداز موجود، وضعیت بهتری را در مقوله اقتصاد - لاقبل تا پایان سال جاری - نوید نمی‌دهد.

اقتصاد ایران: هدفمند سازی یارانه‌ها که قرار است در نیمه دوم سال به اجرا درآید، چه تأثیری بر حوزه فعالیت شرکت‌های تولیدی ایران به طور عام و شرکت سکو ایران به طور خاص خواهد داشت؟

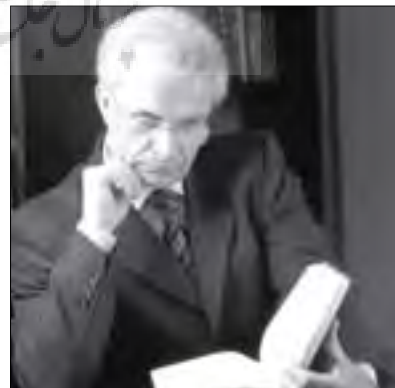
بی‌تردید هدفمند کردن یارانه‌ها بر نقدینگی بنگاه‌های تولیدی فشار وارد خواهد کرد و در نتیجه قیمت تمام شده را بالا خواهد برد. در این شرایط، وضعیت رکود تشدید خواهد شد و شرایط واحدهای صنعتی، کشاورزی و دامپروری هم به رو به وخامت خواهند گذاشت. پیش‌بینی می‌شود این حرکت با توجه به رشته‌های مختلف، بین ۱۲ تا ۶۰ درصد بر قیمت محصولات مختلف اثر بگذارد. در سیستم تولید سکو هم انرژی جایگاه ویژه‌ای دارد، چون ما پروفیل‌هایمان را در دستگاه‌های خاص با برق تولید می‌کنیم و سیستم نقاشی و پخت رنگ با برق و گاز کار می‌کند. همچنین در بخش ساخت پیراق آلات، واشرها و مونتاژ همه ابزار و ماشین آلات از برق استفاده می‌کنند. لذا هدفمندی یارانه‌های انرژی بر فعالیت ما مؤثر خواهد بود.

در این بین، اگر چه دولت متعهد شده است بخشی از درآمد ناشی از حذف یارانه‌ها را در بخش‌های مولد بازتوزیع نماید، اما برآورد شده که دولت ۱۸ درصد درآمد ناشی از افزایش بهای انرژی را از صنعت می‌گیرد. در این صورت اگر واقعاً ۳۰ درصد از درآمدها در بخش تولید بازتوزیع شوند، با امید به ایفای دقیق و متناسب این تعهد، می‌توان از آسیب بیشتر به صنایع جلوگیری کرد، اما اگر قرار باشد تولید کنندگان از مهر یا آذر ۸۹ و یا ابتدای سال ۹۰ بهای سنگین انرژی را - که شاید تنها مزیت برای فعالیت‌های صنعتی در ایران است - بپردازند و چشم به راه باشند که روزی دولت این مازاد دریافتی را به آنها برگرداند، مسلماً باید منتظر از پا درآمدن صنایع و صاحبان حرف بیشتر باشیم. در کارگروهی که برای توزیع در وزارت صنایع تشکیل شده و اینجانب هم به عنوان نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در آن شرکت می‌کنم، پیشنهادات خوبی ارائه شده که امیدواریم در گزینه انتخابی نهایی لحاظ گردد. قرار است از طریق مکانیزم‌هایی چون تغییر تعرفه، پرداخت وام، اعطای جوایز صادراتی و پرداخت مستقیم یارانه و یا از طریق بالا بردن بهره وری شامل مکانیزم‌هایی چون تحریک بازار، منابع انسانی، جایگزینی انرژی ارزان‌تر، کمک به صادرات و واردات و در اختیار گذاردن منابع مالی برای زمینه سازی و افزایش بهره وری، اقداماتی صورت گیرد. حتی پیشنهاداتی همچون تعویق اجرای این قانون برای مدت یک تا سه سال و یا عدم شمول

رکود در صنایع ایران

از بیم رکود تا امید رونق

مصاحبه «اقتصاد ایران» با مهندس احمد پورفلاح، مدیر عامل و نایب رییس هیأت مدیره شرکت سکو ایران و نماینده بخش صنعت در اتاق‌های بازرگانی تهران و ایران

اقتصاد ایران: با توجه به شاخص‌ها و متغیرهای اقتصاد، وضعیت حال حاضر کشور را به خصوص در حیطه فعالیت خودتان رو به رشد یا در رکود ارزیابی می‌کنید؟

سال ۸۸ یک فاکتور مثبت اقتصادی از خود به جای گذاشت و آن هم روند نزولی تورم و کاهش آن به حدود ۱۰

ناشی از همین رکود است. لذا می‌بینیم که وجود این عوامل، ارزش نزولی بودن تورم را زیر سؤال می‌برد و رشد اقتصادی حدود ۲/۵ درصدی در پایان سال ۸۸ مؤید این دیدگاه است.

در یکی دو ماه پایان سال، تحرکی که در بخش ساختمان و مسکن دیده شد و پرده برداری از بسته حمایتی و سیاستی بانک مرکزی که نوید شرایط انبساطی را در گردش پول و ارائه تسهیلات می‌داد، قدری حرکت را در پاره‌ای از بخش‌ها موجب شد، اما به دلیل اجرایی نشدن آن و نامشخص بودن وضعیت هدفمند کردن یارانه‌ها، بی‌تحرکی یا کم‌تحرکی

درصد در پایان سال - برابر آمارهای دولت و بانک مرکزی - بود، اما نکته قابل توجهی که از سال گذشته تاکنون شاهد آن هستیم، تداوم رکود در بخش‌های دیگر اقتصاد همانند تنزل سرمایه‌گذاری در ساخت و ساز و کاهش شدید نقدینگی است که قسمت اعظم این کاهش تورم